

HANDLINGSPLAN

ET TRYGT OG GODT SKOLEMILØ

SAGENE SKOLE

2020 – 2023
Rev. januar 2023

Innledning

Vårt skolemiljø skal være preget av et godt psykososialt miljø, fritt for krenkelser. Sagene skole skal bidra til utvikling av toleranse, samhold og sosial ferdigheter. Vi skal vektlegge verdier som likeverd, mangfold og respekt. Vi skal møte elevene våre med varme, inkludering og legge vekt på gode relasjoner mellom elever og mellom lærer – elev. Elever og foresatte som tar kontakt med oss skal bli tatt på alvor med sine opplevelser.

Vi forplikter oss på å arbeide aktivt for et godt og inkluderende oppvekst- og læringsmiljø for alle barn og unge på Sagene skole, jf. *Manifest mot mobbing – Oslo kommune*.

Målsetting:

Alle elever skal oppleve et trygt og godt skolemiljø som fremmer helse, trivsel og læring for alle (LK-20, pkt. 3.1). Elevene skal oppleve tilhørighet og være inkludert i læringsmiljøet.

Definisjon

Individets opplevelse av skolemiljøet er førende for skolens arbeid

Krenkende ord og handlinger kan være så mangt og ha ulike uttrykk. Et trygt og godt skolemiljø omfatter frihet fra krenkelser, men er også mer enn dette. Elevene skal ha et skolemiljø som fremmer helse, trivsel og læring. Skolens systematiske arbeid skal inneholde rutiner som fanger opp hvordan elevene er sammen med hverandre og hvordan de har det på skolen, faglig og sosialt (opl. 9a-2).

Skolen jobber ut i fra følgende definisjon på krenkelser/mobbing:

"Handlinger av barn og/eller voksne som hindrer opplevelsen av å høre til, å være en betydningsfull person i fellesskapet og muligheten til medvirkning" (Ingrid Lund, 2015).

Prinsippet om nulltoleranse knyttes til skolens plikt til å drive systematisk arbeid for et trygt og godt skolemiljø for elevene. Ved å lovfeste nulltoleranse i samme bestemmelse som plikten til å drive systematisk arbeid, gis et tydelig signal om at skolene ikke skal akseptere krenkelser mot elever og at dette skal være førende for skolens mål, planer og tiltak (opl. 9a-3).

- Opplæringsloven etterspør opplevelsen av et godt miljø, ikke bare fravær av krenkelser, mobbing, trakassering og diskriminering.
- Mobbing ikke lenger bare forstås som noe ved individer eller grupper, men som et sosialt og relasjonelt fenomen i en større kontekst.

Det er individets subjektive opplevelse av skolemiljøet som er viktig, og det er de voksnes ansvar å ta den opplevelsen på alvor. Ingen kan kreve at andre skal tåle å bli krenket. At en selv tåler mye, gir ingen rett til å ignorere den urett andre utsettes for. Vi på skolen arbeider for at alle voksne skal ha en felles forståelse for hvordan vi forstår elevenes opplevelse av skolemiljøet.

Krenkende atferd kan ha ulike uttrykk:

- Uthengning
- Baksnakking og spredning av løgner
- Vold og fysiske overgrep
- Ødelegging og stjeling av ting
- Trusler og tulletrusler
- Ironi, sarkasme

- Stemmeleie og herming
- Kroppsspråk
- Slutte å prate når en elev kommer til
- Kallenavn som er negativt ment
- Kjefting, gi ordre og bestemme
- Stadig negativ omtale, kommentarer og erting
- Systematisk avvisning eller sletting av en som internettvenn
- Varianter av utestenging: Blir ikke ringt til eller kontaktet, mens alle andre samles
- Negative blikk og grimaser

Når oppstår krenkende atferd?

- En konflikt som ikke har blitt håndtert skikkelig, og har fått lov til å blusse opp
- Makt på avveie
- Sårbare elever og usikkerhet i elevgruppa
- Manglende mestringsarenaer – overlevelsesmekanismer
- Usikkerhet hos ansatte- når skal jeg gripe inn? Hva hvis det ikke hjelper?
- Uklare normer/regler, ulike regler for ulike elever
- Hevntanker, baksnakking, makt-ubalanse, legitimering av negativ atferd
- Miljøet har søkelys på atferds regulering og straff/belønning- perspektivet på inkludering og gjennomrettende praksis mangler

Hvordan jobbe aktivt for å avdekke elevenes opplevelse?

I elevsamtaler og utviklingssamtaler skal det alltid stilles spørsmål om trivsel, mestring og opplevelsen av skolemiljøet. Elevens stemme skal bli hørt og tatt på alvor. Om nødvendig skal tiltak settes inn for å bedre situasjonen rundt eleven.

Skolen har ukentlige møter i skolemiljøteamet der forebyggende arbeid og elevsaker drøftes. I møtet er det et særlig søkelys på å forstå forhold som må utbedres og tiltak som må igangsettes.

Skolen har også kontinuerlig fokus på et aktivt tilsyn i friminutt. Tilsynet skal være aktivt oppsøkende og ha dialog med elevene.

Skolen bryter ned elevundersøkelsen (5.-10.trinn) til trinn og klassenivå for å kartlegge skolemiljøet. I tillegg bruker skolen også elevsamtalen, elevlogg og observasjoner i timer og friminutt som kunnskapskilder i arbeidet sitt. Resultatene drøftes blant pedagoger, i skolens miljøteam, elevråd og i den enkelte klasse. Skolen skal også ta i bruk ny elevundersøkelse for småskolen.

Aktivitetsplikten for skolene

De nye reglene om skolemiljø innebærer en aktivitetsplikt for skolene. Alle som jobber på skolen skal følge med på om elevene har et trygt og godt skolemiljø, og de skal gripe inn overfor mobbing og krenkelser. Dersom noen som jobber på skolen mistenker eller kjenner til at en elev ikke har det bra på skolen, skal rektor varsles.

Skolen skal snarest mulig undersøke saken og sørge for at de involverte elever blir hørt. Skolen skal deretter sette i egnede tiltak for å sørge for at eleven får et trygt og godt skolemiljø.

Dimensjoner med betydning for et godt skolemiljø:

Trygghet: Hver enkelt elevs opplevelse av fysisk, sosial og emosjonell trygghet.

Relasjoner: Hver enkelt elevs opplevelse av tillitsfulle relasjoner til voksne og medelever, samt opplevelsen av tilhørighet til skolen.

Undervisning og læring: Hver enkelt elevs opplevelse av faglig og sosial støtte.

Fellesskapende didaktikk som prinsipp i det forebyggende arbeidet

Sagene skole vil arbeide med inkludering og tilhørighet til skolemiljøet gjennom systematisk arbeid med fellesskapende didaktikk. Begrepet retter oppmerksomhet mot hvordan undervisningens mål, metoder og innhold kan ha både en forebyggende og styrkende effekt på utviklingen av en fellesskapskultur gjennom undervisning.

Gjennom å løse oppgaver sammen, få ansvar, fordele ansvar, utforske og meningsforhandle om informasjon, opplevelser og handlinger kan gode fellesskapsopplevelser oppstå. Aktiv deltakelse mot et felles mål med mulighet for mestring alene og sammen kan skape samhörighet, og gi en opplevelse av å være en betydningsfull person i og for fellesskapet. De du løser oppgaver sammen med, reflekterer sammen med, og strever litt sammen med i både enighet og uenighet, for deretter å komme ut av det sammen med i mestring, er det mindre sjans for at du utsetter for krenkelser som mobbing (Plauborg, 2011).

Ambisjonene der fellesskapende didaktikk styrer undervisningen, er aktiv deltakelse i undervisningen for alle. Da må undervisningen tilrettelegges og tilpasses elevene, med et ekstra skråblikk på de som strever med å finne sin plass i fellesskapet. Når fellesskapende didaktikk blir argumentert inn i arbeidet mot mobbing er det også fordi forskningen viser at i de klasser der det er fellesskapende aktiviteter som preger læreprosessene, er det økt trivsel og mindre mobbing (Eriksen & Lyng, 2018).

Opplæringslova § 9A

§ 9 A-2. Retten til eit trygt og godt skolemiljø

Alle elevar har rett til eit trygt og godt skolemiljø som fremjar helse, trivsel og læring.

§ 9 A-3. Nulltoleranse og systematisk arbeid

Skolen skal ha nulltoleranse mot krenking som mobbing, vald, diskriminering og trakassering. Skolen skal arbeide kontinuerleg og systematisk for å fremje helsa, miljøet og tryggleiken til elevane, slik at krava i eller i medhald av kapitlet blir oppfylte. Rektor har ansvaret for at dette blir gjort.

Eleven har en individuell rett til et trygt og godt skolemiljø, og det er elevens egen subjektive oppfatning som avgjør om skolemiljøet er trygt og godt jf. Oppl. §9 A-2. At skolemiljøet skal være trygt betyr blant annet at elevene ikke skal komme til skade og at elevene skal føle at skolen er et trygt sted å være. Trygghet handler også om å vite at skolen tar tak hvis noe skjer.

Skolen og skoleeier har en plikt til å handle i henhold til aktivitetsplikten, slik at elevenes rett blir oppfylt. Aktivitetsplikten (Oppl. § 9 A-4) er en måte å sikre at ansatte på skolen aktivt følger med på om elevene har det godt på skolen, og at rektor blir varslet dersom de får mistanke om eller kjennskap til at en elev ikke har det trygt og godt på skolen.

Når elever eller undersøkelser rapporterer om at skolemiljøet ikke er trygt og godt, skal det utarbeides en skriftlig plan der tiltak skal skisseres. Planen skal jf. Oppl. § 9 A-4 inneholde følgende:

- a) kva problem tiltaka skal løyse
- b) kva tiltak skolen har planlagt
- c) når tiltaka skal gjennomførast
- d) kven som er ansvarleg for gjennomføringa av tiltaka
- e) når tiltaka skal evaluerast.

Skolen skal dokumentere kva som blir gjort for å oppfylle aktivitetsplikta etter første til femte ledd.

§ 9 A-4. Aktivitetsplikten for å sikre at elever har et trygt og godt psykososialt skolemiljø

Alle som arbeider på skolen, skal følge med på om elevene har et trygt og godt skolemiljø, og gripe inn mot krenkelser som mobbing, vold, diskriminering og trakassering dersom det er mulig.

Alle som arbeider på skolen, skal varsle rektor dersom de får mistanke om eller kjennskap til at en elev ikke har eit trygt og godt skolemiljø. Rektor skal varsle skoleier i alvorlige tilfeller.

Ved mistanke om eller kjennskap til at en elev ikke har et trygt og godt skolemiljø, skal skolen snarest undersøke saken.

Når en elev sier at skolemiljøet ikke er trygt og godt, skal skolen så langt det finnes egnede tiltak sørge for at eleven får et trygt og godt skolemiljø. Det samme gjelder når en undersøkelse viser at en elev ikke har et trygt og godt skolemiljø.

Skolen skal sørge for at involverte elever blir hørt. Hva som er best for elevene, skal være et grunnleggende hensyn i skolen sitt arbeid.

Skolen skal lage en skriftlig plan når det skal gjennomføres tiltak i en sak. I planen skal det stå:

- hvilket problem tiltakene skal løse
- hvilke tiltak skolen har planlagt
- når tiltakene skal gjennomføres
- hvem som er ansvarlig for gjennomføringa av tiltakene
- når tiltakene skal evalueres

Skolen skal dokumentere hva som blir gjort for å oppfylle aktivitetsplikten etter første til femte ledd.

Endringer i Opplæringslova – juni 2017

§ 9 A-6. Fylkesmannen si handheving av aktivitetsplikta i enkeltsaker

Dersom ein elev ikkje har eit trygt og godt skolemiljø, kan eleven eller foreldra melde saka til Fylkesmannen etter at saka er teken opp med rektor.

Kjem Fylkesmannen til at skolen ikkje har oppfylt aktivitetsplikta etter §§ 9 A-4 og 9 A-5, kan Fylkesmannen vedta kva skolen skal gjere for å sørge for at eleven får eit trygt og godt skolemiljø. Det skal setjast ein frist for gjennomføringa av vedtaket, og Fylkesmannen skal følgje opp saka.

Avgjerda til Fylkesmannen er eit enkeltvedtak og kan påklagast etter reglane i forvaltningsloven. Skoleeigaren har ikkje klagerett.

Endringene medfører at det ikke lenger er rektor på skolen som skal fatte enkeltvedtak.

Oppdage og avdekke mobbing

Ved mistanke om eller avdekking av mobbing eller krenkende atferd, er skolens ansatte pålagt å følge skolens aktivitets- og handlingsplikt. Den utvidete aktivitetsplikten er definert av byrådet i Tiltaksplan for et trygt psykososialt miljø for barn og unge i Oslo, byråds sak 227/16:

«Det er ikke lengre tilstrekkelig at skolen har en handlingsplikt først når de får kunnskap eller mistanke om krenkelses. Det innføres gjennom byrådssaken en strengere aktivitetsplikt enn det som følger av dagens lovgivning.

Den strengere aktivitetsplikten innebærer at alle ansatte har en fast og kontinuerlig plikt til å følge med på om elevene har det trygt og godt, og at de aktivt skal gjøre en innsats for å avdekke mobbing. Det er skolens ledelse, gjennom sine rutiner, som skal sørge for at plikten blir ivaretatt.»

Dersom en ansatt har mistanke om mobbing eller krenkende atferd, skal følgende gjennomføres:

- Elevsamtaler med de involverte, enkeltvis
- Finne ut hva som har skjedd
- Observere i ulike situasjoner ute og inne. Loggføre sine funn.
- Vurdere bruk av elevlogg for å kartlegge utviklingen
- Samtaler med kolleger, dette involverer også AKS
- Informere sosiallærer og nærmeste leder om situasjonen
- Vurdere behov for forsterket inspeksjon i samråd med ledelsen
- Dersom undersøkelsene viser at eleven opplever et trygt skolemiljø, skal saken avsluttes.
- Oppfordre elevene til å fortsette å melde fra om eventuelle nye krenkende situasjoner.
- Dersom mobbing blir avdekket, skal tiltakene i punkt 3, «Stoppe mobbing», bli iverksatt
Sosiallærer og ledelsen bistår i alvorlige mobbesaker

Saksgang

Forebyggende tiltak

Det oppstår en rekke hendelser i løpet av skoledagen som de voksne må bistå elevene i å løse. Det kan være mindre eller mer alvorlige konflikter, og alvorlighetsgraden øker med alderen og ut ifra hvordan konflikten påvirker den/ de andres opplevde trygghet og psykososiale miljø. Hvordan vi forstår situasjonen er avgjørende for de handlingsstrategiene vi velger å ta i bruk. Som ansatte i skolen krever dette at vi har utviklet og er i stand til å utvise et godt profesjonelt skjønn og samtidig kontrollere våre egne følelser i håndteringen av elevene.

Elevene gjør det bra hvis de kan er forankret i et gjensidig påvirkende læringsperspektiv og gir et metodegrunnlag ut ifra nyere hjerneforskning og utviklingspsykologi der læring foregår i samspillet mellom individuelle og kontekstuelle betingelser (sosiale faktorer). Det er dette utsagnet som er ledende for skolens forebyggende arbeid.

Skolen ser sosial og faglig læring i en sammenheng der elevens identitet og selvbilde, meninger og holdninger blir til i samspill med andre. "Sosial læring skjer både i undervisningen og i alle andre aktiviteter i skolens regi. Faglig læring kan ikke isoleres fra sosial læring. I det daglige arbeidet spiller derfor elevenes faglige og sosiale læring og utvikling sammen.» - Overordnet del LK20

Planlegging av undervisning som forebyggende tiltak

Enkelte elever krever at vi er spesielt oppmerksomme på måten vi planlegger og organiserer for læring. Det er derfor viktig å:

- Planlegge for faglig mestring. Tilpassede oppgaver på elevens nivå (uten at eleven eller andre oppfatter det som nivådeling) forebygger stressreaksjoner.
- Være oppmerksomme på at gruppearbeid kan være en utfordring for sårbare elever. Det vil kreve tett oppfølging av voksne som sikrer god struktur, utvalgte samarbeidspartnere og fokus på læringsprosesser og mestringsopplevelser.
- Være oppmerksomme på at forutsigbarhet i organisering, utvetydige beskjeder og få relasjoner (elever og voksne) å forholde seg til kan virke dempende for stressnivået for sårbare elever.
- Ha en plan (plan B) ved fravær av ansatte med relasjonsansvar/ betydningsfulle andre.
- Utarbeide gode støttesystemer på trinnet for å sikre at eleven ivaretas av voksne med relasjonsansvar/ betydningsfulle andre i vanskelige situasjoner (f.eks. å ha oversikt over hvem som er i undervisning og hvem som er tilgjengelig til å bistå hvis det må ringes etter hjelp).

Daglige strategier som fremmer inkludering

- God gruppeledelse (god timing, passe tempo, gode beskjeder og klok korrigerings).
- Møte elevene med høflighet, vennlighet, tillit og respekt.
- Bruk navn og smil mye.
- Anerkjennende kommentarer.

- Bemerk forsøk og fremgang.
- Vise interesse for elevenes liv utenfor skolen (livsverden).
- Sårbare elever trenger dette mest.
- Bruk humor, men varsomt.
- La elevene få høre at du bryr deg.
- Vektlegg muligheter og vekst for alle, let etter fremgang.
- Åpne, rike oppgaver.
- Møte svar klokt.

Den "lille elevsamtalen"

- Små korte møter som læreren tar initiativ til for å gi elevene positive tilbakemeldinger og hjelpe dem til å mestre forventninger.
- Formål bør være å skape trygghet og søke etter elevstemmen.
- «Å lete bak atferd».
- Åpen og ikke-dømmende

50% Sosial og emosjonell læring + 50% faglig læring = 100% læringsøkt

Faglig, sosial, emosjonell og kognitiv læring henger sammen. En god læringsøkt er kjennetegnet ved:

- Aktiviteter som treffer og faglig utbytte.
- Åpne og rike spørsmål og oppgaver.
- At den motiverer for læring, startoppgaver som engasjerer og å skape begeistring for det elevene skal lære.
- Visuell støtte (vi lærer best når vi kombinerer flere sanser/ multimodalitet).
- Gode eksempler, modellering.
- At den bygger på og sjekker førforståelse.
- Aktiv bruk av ulike strategier: Meta- kommunisere om læring.
- Avrunding av timen: faglig og sosial oppsummering.
- Ryddetid (modellere orden og gi veiledning).

Andre viktige momenter i arbeidet med læringsmiljø

- Elevmedvirkning/ elevstemme og involvering. Bli sett, hørt og anerkjent.
- Ha høye og tydelige forventninger. Autoritativ klasseledelse.
- Trygge og inkluderende læringsmiljøer som fremmer faglig og sosial læring. Trygt å prøve,

trygt å feile.

- Pedagogisk, metodisk, organisatorisk og ressursmessig tilpasning til elevens særskilte behov.
- Fra reaktiv til proaktiv.
- Overordna mål om at elevene skal lære å lære.
- Lærernes faglige/pedagogiske kompetanse og relasjonelle ferdigheter skal vektlegges og prioriteres. Ved oppstart skal tradisjonelle skolefaglige gjøremål være underordnet relasjonsbyggende tiltak. (God læringsstøtte er relasjonsbyggende. Dvs. faglig, emosjonell og sosial støtte, tilpasset undervisning og god tilbakemeldingspraksis.)
- Finne veier inn til læring. Bygge stillas rundt alle elever (J. Bruner/ L. Vygotsky: den proximale utviklingssonen), vektlegge motiverende faktorer og utforske elevenes interesseområder. Jakte på det positive (framskritt).
- Alle kan lære: Skape en prosessorientert og mestringsorientert læringskultur (gå bort fra en prestasjonsorientert kultur).
- «Et gyldig vi». Et sterkt fellesskap der motsetninger er en styrke.

«I arbeidet med å utvikle et inkluderende og inspirerende læringsmiljø skal mangfold anerkjennes som en ressurs» – Overordnet del LK20

- Det finnes ikke vanskelige barn, bare barn som har det vanskelig. Vi må lete bak atferd.

«Å lete bak atferd» kan handle om:

- Usikkerhet.
- Forsto ikke oppgaven eller noen ord.
- Tidligere dårlige erfaringer.
- Manglende tro på egen mestringsevne.
- Redsel for å mislykkes (og bli avslørt av andre).
- Enklere å lykkes som «klovn».
- Eller vi voksne misforstod ...
- Omstendigheter omkring barnet som påvirker (heller enn i).
- Samspillutfordringer.
- Logiske forklaringer for barnet som vi ikke ser ...

Eksempler på holdningsskapende tiltak i klassen, på skolen og på AKS:

1. Felles sosial kompetanseplan for skolen og AKS (se vedlegg!)
 - Gjennomgang i klassemøter/utdanningsvalgtimer
 - AKS følger skolens månedlige plan og gjennomfører aktiviteter knyttet til disse
 - Elevrådet har trivsel og mobbeforebygging på dagsorden

- Klassene kommer med innspill til elevrådet om det psykososiale miljøet ved skolen. Dersom det avdekker klanderverdige forhold, skal ledelsen øyeblikkelig kobles inn
2. Hver klasse lager egne klasseromsregler så elevene får eierskap til reglene. Reglene bør samsvare med skolens regler og elevene skal involveres i arbeidet.
 - Henge reglene synlig i klasserommene/basene
 - Elevene lager tipsplakater som henger synlig i klasserommet
 - Prate om reglene i samlingsstund, klassemøter/elevsamtaler/basemøter og tydeliggjøres daglig
 - Månedlige klassemøter drøfter om reglene overholdes og om de virker
 3. Alle skolens ansatte jobber aktivt med faglig og sosial mestring
 - Temaet er en sentral del i undervisningen i alle fag og arenaer
 - Pedagoger gjennomfører elevsamtaler kontinuerlig
 - Uke 6. Klassene deles opp på tvers av trinn og paralleller. De har lekbasert undervisning med søkelys på vennskap, respekt, samhandling og moro.
 - U-trinn arrangerer Live Aid og barneskolen har Sagene Grand Prix hvert skoleår
 - Vi bygger klassemiljø når vi reiser til Vesle-Sagene hvert skoleår med 3., 5., 7. og 8. trinn
 - Hver høst arrangerer 1-4 Høstmarked med vekt på inkludering i skolemiljøet.
 - Skolen i samarbeid med FAU arrangerer Matfest med vekt på inkludering og tilhørighet hver høst.
 - Skolen er med i trivselsprogrammet og er en trivselslederskole. Skolen har en TL-ansvarlig som følger opp trivselslederprogrammet
 - En til to sosiale arrangement i klassene hvert skoleår for elever, foresatte og lærerne
 - Alle trinn deltar i grunntilbud gjennom den Kulturelle skolesekken
 - To aktivitetsdager i året for 1.-4. trinn, 5.-7. trinn og 8.-10. trinn
 - Ledelsen plikter å informere FAU om ulike tiltak som gjelder trivselsarbeidet på skolen.
 - Regelmessige møter om elevfravær på trinn med sosiallærer og ledelse.
 4. Tilsyn/ utevakt
 - Storefri er delt mellom 1.- 4. trinn og 5.- 10. trinn
 - Tilstrekkelig antall voksne som angitt i inspeksjonsplanen
 - De voksne bærer gule vester
 - De voksne skal veilede og støtte TL-elevene, alle voksne må få opplæring i aktivitetene
 - Man skal være oppmerksom og lydhør overfor elever
 - Alle voksne skal tilstrebe lik praktisering av regler
 - Ledelsen gjennomgår felles rutiner i personalet slik at vi får lik praktisering av regler hos alle
 5. Elevundersøkelse og trivselsundersøkelse
 - Årlige Elevundersøkelser fra UDE
 - Ledelsen går gjennom resultatene med personalet
 - Avdekking av mobbing eller krenkende atferd, skal utløse en aktivitetsplan

- Kontaktlærer gjennomfører en trivselsundersøkelse hvert semester i klassene, ved bruk av logg, sosiogrammer og elevsamtaler.
 - Følges opp av kontaktlærer i samarbeid med nærmeste leder eller sosiallærer

- 6. Helsesøster, sosiallærer og ledelse drøfter ukentlig elevsaker i skolemiljøteam.
 - Identitetsbyggingsgrupper
 - Samtalegrupper ved behov
 - Minigrupper rundt enkeltelevers behov og mestringsarenaer
 - Konfliktbehandling med verktøy for utfordringer i hverdagen.

- 7. Foresatte setter seg inn i skolens trivselsarbeid.
 - Informasjon på foreldremøter
 - Eget punkt i utviklingssamtaler
 - Skole – hjem-kontakt der skolen tar initiativ til samarbeid med hjemmene.
 - FAU har trivsel og skolemiljø fast på dagsorden.
 - FAU skal informere foresatte om deres arbeid med skolemiljø og trivsel
 - Foresatte gjøres kjent med nettsiden til Oslo kommune, der man kan finne informasjon om hvordan man går fram dersom man opplever krenkelser i skolen. Nettstedet nullmobbing.no kan også benyttes.
 - FAU arrangerer internasjonal matfest hver høst, og samarbeider med lærerkomite om bidrag fra foresatte på Uke 6

- 8. Tverrfaglig samarbeid innen bydelen
 - Helsesøster
 - PPT- kontakt på ungdom- og barnetrinn
 - Barnevernet -med månedlig drøftingsmøter
 - Politiet: to politikontakter
 - SalTo-møter hvert semester
 - Innsatsteam
 - Samarbeidsmøter med ungdomskolene i bydelene Sagene og Grünerløkka

Rutiner for håndtering av krevende elevsituasjoner

Skolen har et omsorgsansvar for alle elever og skal ivareta deres rett til et trygt og godt skolemiljø. Brudd på ordensreglementet skal ikke føre til tiltak som elevene oppfatter krenkende (§ 9A-10 i Opplæringsloven).

Barnekonvensjonen forteller oss, med artikkel 19, at barn skal beskyttes mot alle former for fysisk eller psykisk vold, skade eller misbruk. Barneloven § 30, tredje ledd forteller oss at barn ikke skal utsettes for vold eller på annen måte bli behandlet slik at den fysiske eller psykiske helsen blir utsatt for skade eller fare. Vold, skremmende, hensynsløs og plagsom oppførsel og atferd overfor barn er forbudt. Det er heller ingen hjemmel i Opplæringsloven som tilsier at bruk av tvang eller andre inngripende tiltak mot barn er tillatt. Samtidig kan det oppstå situasjoner der skolens omsorgsplikt gjør det nødvendig å gripe inn, for å hindre at eleven skader seg selv, andre elever, ansatte eller andres eiendom. Personalet har ikke bare rett, men også plikt til å gripe inn i disse situasjonene, f.eks. ved slåssing eller voldsbruk mellom elever. Det rettslige grunnlaget ligger da i Straffelovens §

17 og 18 om nødrett og nødverge. **Nødrett benyttes når en griper inn for å hindre at en elev skader seg selv eller andre.** Nødverge brukes for å forsvare seg selv, forsvare andre eller andres eiendom. Det handler om å beskytte noe eller noen mot krenkende atferd. Retten om nødrett og nødverge er imidlertid smal og skal bare benyttes i ekstraordinære tilfeller.

Gode rutiner og strategier er avgjørende for hvordan vi løser situasjoner der barn og ungdom utfordrer oss av ulike årsaker, ofte i form av voldsomme atferdsuttrykk (reguleringsvansker og/ eller samspillsvansker). Et viktig hovedprinsipp gjelder: **Ikke bruk fysisk makt** (unntak § 17 og 18). Det å påvirke en elev gjennom å gi en beskjed eller gjennom minimal bruk av fysisk kontakt anses ikke som et inngripende tiltak som krever særlig hjemmel (rundskriv Udir, 3-2017 og rundskriv Udir-2014 pk. 8). Det er allikevel grunn til å være oppmerksom på hvordan slik påvirkning utøves for best mulig å ivareta elevens behov og at det gjøres på en måte som ikke skaper utrygghet for den det gjelder.

Vedlegg:

- Mal elevsamtale, nr. 2
- Sosial kompetanseplan 1.-10. trinn